

צדק ראשון

לגיל הרך

כיצד פותחין

נחמה חורין

הצלחתו של שיעור נעוצה לעתים בפתוח.
תפקידי הפתיח הם:

- א. לעורר עניין.
- ב. להביא את הכיתה לקשב ולריכוז.
- ג. לחזור על חומר.

לכל מורה "פטנטים" כיצד עושים זאת. נביא ברשימה זו שלושה רעיונות שניתן ליישם בכל הכיתות.

א. חידות

1. המורה מכריז: "רשום אצלי מספר בן 3 ספרות. אגלה לכם את ספרת המאות וספרת העשרות".
מותר לכיתה לשאול עד 5 שאלות ולגלות את ספרת האחדות.

2. המורה מכריז: "רשום אצלי מספר בן 1 ל-100".
מותר לכתה לשאול 20 שאלות ולגלות מהו המספר.

חשוב לרשום על הלוח את כל השאלות שתלמידי הכיתה שואלים ולנתח את מהות השאלה:
האם השאלה היתה ניחוש, ניסוי וטעייה, או היה בה ניתוח לוגי שהתבסס על השאלות והתשובות הקודמות וכו'.

דוגמאות לשאלות שיש בהן הכללה כלשהי:
האם המספר קטן/גדול מ...
האם המספר נמצא בעשרת ה...
האם המספר זוגי...

בסעיף 2 ניתן להרחיב את תחום המספרים, למספרים בין 1 ל-1000 וכו'.

ב. משחקים

משחקים שונים יכולים לשמש כפתיח. הדרישה העיקרית לגביהם שיקיפו תלמידים רבים ככל האפשר, ורצוי אפילו את הכיתה כולה. למשל, משחק בינגו. מאחר שמשחק הבינגו מוכר וידוע, אדגים דרכי פעולה בכיתה א'.

1. כל תלמיד מקבל לוח משובץ בגודל 5×5 ריב.
2. כל תלמיד משובץ כרצונו מספרים בין 10-50 בכל המשבצות.
3. המורה "מבריק" תרגילים שהתוצאה שלהם בין 10-50.
4. כל תלמיד מסמן בלוח שלו את התשובה לתרגיל שהמורה הראה.
5. התלמיד הראשון שהצליח לסמן שורה או טור - מכריז בינגו ומנצח.

משחק זה ניתן להתאים לתחומי תוכן שונים, כמו למשל:
לוח הכפל, חילוק, שברים פשוטים ושברים עשרוניים וכו'.

האפשרות הניתנת לילדים למלא את הלוח - הופכת אותם ל"בעלי שליטה" לגבי המתרחש במשחק, ואינם יכולים לתלות את מידת הצלחתם ב"מזל" בלבד.

ג. תרגילים בשרשרת

פתרון תרגיל אחד משמש כאחד המספרים בתרגיל הבא:

למשל: $3 \times 7 =$ $21 + 19 =$ $5 = 40$ וכך הלאה

בפעילות זאת ניתן לשלב תרגילים בנושאים שונים ולהתאים את קושי התרגיל לתלמיד הנשאל.

דוגמה נוספת: תרגול כפולות של מספר. מונים את המספרים לפי סדר מ 1 עד 100. כל ילד בתורו, לפי סדר הישיבה או כל סדר אחר, מונה בקול את המספר הבא. אם המספר הוא כפולה של המספר שעליו הוחלט, עליו לומר "בוס" במקום המספר, אם טעה - צובר נקודה שלילית. אפשר להקשות במשחק ע"י בחירת שני מספרים ויותר.

נשמח לפרסם בעיתון רעיונות נוספים לפתיח של שיעור. אם יש לכם הצעות שילחו אלינו, והן תפורסמנה בגיליונות הבאים.